

**ПОДГОТОВКА НА СТУДЕНТИТЕ ЗА ИНТЕГРИРАНЕ НА ОБРАЗОВАТЕЛНОТО
СЪДЪРЖАНИЕ В ДЕТСКАТА ГРАДИНА**

Доц. д-р Антон Стойков

*Тракийски университет, Педагогически факултет,
България, Стара Загора 6010, ул. Армейска 9,
stoykov70@abv.bg*

**PREPARATION OF THE PEDAGOGICAL SPECIALTIES STUDENTS WITH REGARD TO
INTEGRATION OF THE LEARNING CONTENT WITHIN THE UPBRINGING AND
EDUCATION PROCESS AT KINDERGARTEN**

**Stoykov Anton Penchev,
Associate Professor, PhD**

*Trakia University Stara Zagora, Bulgaria
stoykov70@abv.bg*

Abstract

The article attempts at analyzing the problem associated with the preparation of the pedagogical specialties students with regard to integration of the learning content within the upbringing and education process at kindergarten. Highlighted are the concepts of renowned scientists whose studies are dedicated to the theoretical and practical aspects of this process. Presented and analyzed are the results from a survey conducted among practicing kindergarten teachers asking their opinion with regard to the importance of particular groups of knowledge and skills needed by the students who are to become kindergarten teachers for the design and implementation of learning content. Proposed are sample integrated academic disciplines for the Preschool Pedagogy students which would facilitate this process.

Key words: *preparation, integration of the learning content, kindergarten, learning content.*

На съвременния етап от развитието на образователната ни система се наблюдават все по-нарастващи многостранност, динамичност и интегративност на възпитателно-образователния процес в детската градина, които от своя страна са причина за предявяването на повишени изисквания към професионализма на педагозите. В този смисъл подготовката на студентите-бъдещи педагози следва да се основава върху разнообразни форми на аудиторна и извънаудиторна заетост, включващи интегративни отношения между различните учебни дисциплини.

Анализът на педагогическия процес в детската градина показва, че все още някои педагози изпитват значителни трудности при конструирането на съдържанието и при реализирането на педагогически ситуации, включващи в себе си интегрирано образователно съдържание. Това обстоятелство се дължи до голяма степен и на факта, че в съдържанието на подготовката на студентите до голяма степен отсъстват специални знания, свързани с осъществяването на този процес.

Тенденцията за интегриране на образователното съдържание се наблюдава и в теорията и в практиката на предучилищното образование. Доказателство за това е обстоятелството, че в съвременната педагогическа литература, посветена на проблемите на предучилищната възраст често се срещат понятия като „интеграция“, „интегрирано съдържание“, „интегрирани форми за педагогическо взаимодействие“.

Л. Трубайчук посочва, че интеграцията се явява като основополагащ принцип за развитието на съвременното предучилищно образование и изисква коренно преустройство на образователната дейност в детската градина на основата на синтеза, на обединяването на

образователни области, което предполага получаването на единен, цялостен образователен продукт, обезпечаващ формирането на интегрални качества на личността на детето от предучилищна възраст и хармоничното и вграждане в социума.

Същият автор е на мнение, че обезпечаването на систематичното функциониране на вътрешно предметните връзки и интеграцията на образователни области в предучилищното образование съответства на природата на детето от предучилищна възраст, не противоречи на възрастовите му особености и позволява да се създаде цялостна система за развитие на познавателната му активност.

Водещите тенденции при интегрирането на образователно съдържание в детската градина са силно повлияни от общите тенденции в образованието-световни, национални и регионални. В съвременното предучилищно образование отчетливо се наблюдават все по-отчетливо хуманизация, вариативност, интензификация на образователното съдържание, преход от информативни към интерактивни методи за обучение, които придобиват определена специфика в процеса на интегриране на образователното съдържание, позволяваща да се изведат основните противоречия в него. Основното противоречие в педагогическия процес, което следва да бъде разрешено посредством интегрирането на образователно съдържание е между необходимостта от формирането у децата на цялостни представи за света и фрагментарността, която се наблюдава при това формиране чрез формите за педагогическо взаимодействие по отделните образователни направления.

В. Белкович счита, че в основата на интеграцията в образователния процес стои установяването на системни връзки между образователните задачи от различни образователни области и между разнообразните видове детска дейност чрез тяхното допълване и взаимно обогатяване.

В тази връзка проблемът за подготовката на студентите за интегриране на образователно съдържание в детската градина съдържа в себе си два основни аспекта, отнасящи се до въпросите на интегрирането на образователното съдържание в детската градина и до съдържанието на тази подготовката във висшето училище.

Интеграцията на образователно съдържание изпълнява редица важни педагогически функции. А. Теремов посочва следните по-важни от тях:

1. Методолого-светоогледна. Включва формирането у учащите на светооглед, в който непротиворечиво се съчетават рационални елементи на знанието, организирани в учебни дискурси и ирационални компоненти, реализирани с помощта на разнообразни контексти в процеса на обучението;
2. Подбуждаща. Проявява се в следните основни противоречия: между жизнения опит на детето и научните знания; между предишните нива на усвояване на учебния материал и между новите знания; между знанията и между уменията за тяхното прилагане; между по-сложните познавателни задачи и наличието у децата на недостатъчни за тяхното решаване учебни умения.
3. Културотворческа. Разглежда интеграцията на образователното съдържание като фактор, обезпечаващ навлизането на личността на детето в цялостното битие на културата.
4. Логико-развиваща. Състои се в активното продуциране в съмнението на обучаемите на основни начини за мисловна дейност.
5. Координационно-проектировъчна. Проявява се в отстраняването с помощта на интегрирането на образователно съдържание на дублиране на учебен материал в интегрираните учебни предмети

Съществува взаимна зависимост между нивото на педагогическата компетентност и уменията за конструиране и за реализиране на интегрирано образователно съдържание в детската градина. За Figueiredo, Gomes & Rodrigues, 2018, педагогическата компетентност се свързва със

способността на учителя да установява връзка между теорията и практиката в учебния процес. Високата педагогическа компетентност е основата, върху която се изграждат и бъдещите педагогически умения, свързани с ефективното интегриране на образователно съдържание. Изследователите посочват три основни компонента на готовността за осъществяването на този процес-практически, теоретически и психологически.

Теоретичният компонент включва в себе си усвояването от страна на студентите на конкретни знания за конструирането и за реализирането на педагогически ситуации с интегрирано образователно съдържание. Тези знания следва да се базират върху основата на съществуващите знания, придобити при изучаването на предучилищна педагогика а на частните методики.

Усвояването на специални знания, свързани с интегрирането на образователно съдържание може да се осъществява чрез проблемно изложение на теоретичния материал, позволяващо на обучаващите се да се поставят в позицията на изследователи или чрез подаването на готова информация към тях. В тази връзка е необходимо студентите да усвояват и знания от областта на философията и на психологията, които ще им помогнат за по-задълбоченото разбиране на спецификата на интегрирането на знания.

Практическият компонент включва в себе си формирането на умения за конструиране и за реализиране на педагогически ситуации, в чиято основа присъства интегрирано образователно съдържание. Най-често тези умения се формират върху основата на вече съществуващите, свързани с проектирането на традиционни педагогически ситуации.

Психологическият компонент включва в най-общ план личностните качества, които трябва да бъдат формирани у студентите във връзка с интегрирането на образователно съдържание. По-важните от тях са свързани с развитието на творческите аспекти на личността, събуждането на познавателен интерес, свързан с прилагането на нетрадиционни подходи в процесите на обучение и на възпитание. Този компонент се формира в процеса на теоретичната и на практическата подготовка включва делови игри, творчески педагогически задания, моделиране.

В специализираната литература съществуват голям брой разработки, свързани с проектирането и с конструирането на интегрирани учебни дисциплини за студенти от специалност „Предучилищна педагогика“, както и със създаването на специални интегрирани курсове, насочени към формирането на теоретичния компонент от готовността за интегриране на образователно съдържание.

Сред тях е и изследването на С. Василева, в което тя прави опит за разработване на съдържанието на интегрирани учебни предмети за студенти от колеж по предучилищна педагогика. Авторът предлага следните интегрирани предмети:

1. Основи на педагогическото майсторство. Ориентиран е към усвояване на цялостната професионална дейност а не на процеси за изпълнение на отделни технологии или педагогически действия;
2. Детска литература и практикум по изразително четене. Формиран е в резултат на обединяването на общообразователни или общонаучни и специални предмети;
3. Психология на личността и основи на формирането на социално поведение у децата от предучилищна възраст. Насочен към усилване на теоретичната обосновааност на професионалните знания и умения, обезпечаващи тяхната фундаментализация;
4. Теория и методика на ръководството на учебно-познавателната дейност на детето от предучилищна възраст. Обединява учебен материал от различни учебни дисциплини с цел цялостен показ на професионалните функции на педагога;
5. Основи на естествознанието и на екологията. Обединява хуманитарни и професионални знания, ориентирани към цялостно осмисляне на природните и на социалните явления.

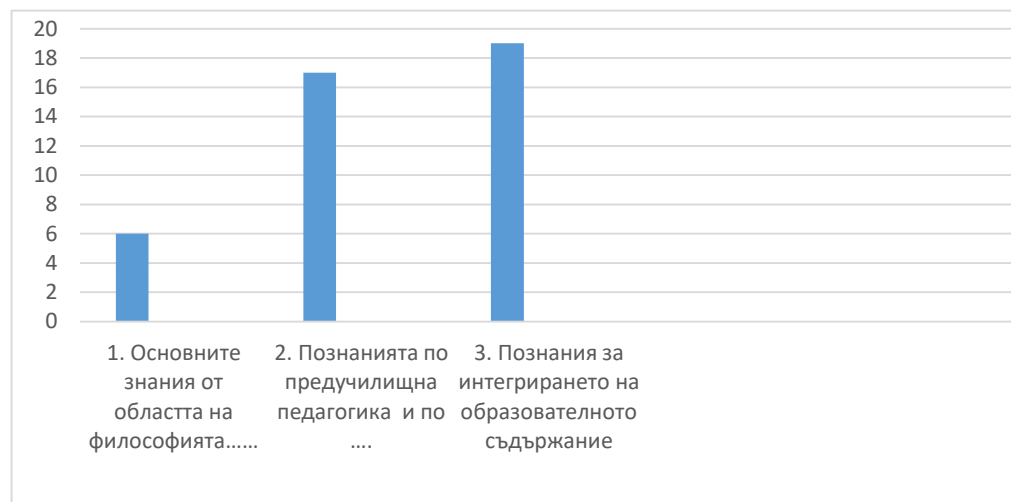
С цел изучаване на мнението на действащи детски учители, относно кое е от особена важност при подготовката на студентите-бъдещи детски учители за успешното интегриране на образователно съдържание беше проведена анкета, в която се включиха 45 детски учители, работещи на териториите на общините Стара Загора и Казанлък. В анкетата беше включен въпросът “Кое според вас е с особена важност при подготовката на студентите-бъдещи детски учители за успешното интегриране на образователно съдържание в бъдещата им професионална практика? Анкетираните имаха възможност да посочат един от следните възможни отговори:

1. Основните знания от областта на философията, педагогиката, психологията, дидактиката;
2. Познанията по предучилищна педагогика и по основи на педагогическата интеграция;
3. Познания за интегрирането на образователното съдържание в предучилищна възраст.
4. Други.....

Резултатите от проведеното анкетно проучване са отразени на следната диаграма:

Диаграма 1

Разпределение на получените отговори от анкетното проучване

Най-голям брой от анкетираните учители (42%) считат, че най-важни относно интегрирането на образователно съдържание в детската градина са познанията за механизма на този процес, с които студентите следва да се запознаят в процеса на обучението си във висшето училище.

Почти еднакъв брой анкетирани (37%) споделят мнението, че като най-важни за успешното интегриране на образователно съдържание в детската градина се явяват познанията по предучилищна педагогика и по основи на педагогическата интеграция. В процеса на обучението си във висшето училище студентите получават задълбочени знания тези два фундаментални отрасъла на педагогическата наука, които обаче в много случаи трябва да бъдат допълвани и от специализирани знания относно закономерностите и изискванията, свързани с интегриране на образователното съдържание в хода на педагогическото взаимодействие в детската градина.

Сравнително малък брой от анкетираните учители (13%) посочват като най-важни основните знания от областта на философията, педагогиката, психологията и дидактиката. Основните знания от тези научни дисциплини стоят в основата на успешното интегриране и причините за подобно недооценяване на тяхната важност в този процес следва да бъдат обект на по-задълбочен анализ.

Трима от анкетиранияте записват следните свои предложения в графата „Други“:

- „Повече практически часове в масовата детска градина и в специализираните центрове“;
- Практически занимания, по-активно присъствие на студентите в детската градина и възможност за представяне на педагогически игрови ситуации“;
- „Себепознание и увереност, за да могат да се адаптират към ежедневните непредвидими рискове при поднасянето на образователното съдържание“.

Проблемът за интегрирането на образователното съдържание в детската градина и в частност за подготовката на студентите за осъществяването му предлага широко поле за по-нататъшни задълбочени проучвания. На първо място следва да се осъществяват нови научни изследвания, насочени към разкриването на развиващия и на възпитателния потенциал на интегрираното образователно съдържание, включено във формите за педагогическо взаимодействие в детската градина. Необходимо е също така да бъдат търсени и изследвани нови възможни пътища за подготовката на студентите за конструиране и за реализиране на интегрирано образователно съдържание. В тази връзка следва в процеса на тяхното обучение да бъдат включени специални учебни дисциплини, насочени към изучаването на механизма за успешно интегриране на образователно съдържание. Това се доказва и от изведените данни от проведеното анкетно проучване.

ЛИТЕРАТУРА

1. Белькович В.Ю. Интеграция образовательных областей в образовательном процессе дошкольной образовательной организации (методические рекомендации). Тюмень 2019
2. Васильева СВ. Интеграция содержания обучения как средство
3. совершенствования профессиональной подготовки специалистов. Дис... канд.пед.наук. -М., 1994. -150с.
4. Трубайчук, Л.В. Системообразующие факторы целостного интегрированного образовательного процесса в дошкольном учреждении / Л.В. Трубайчук // Детский сад: теория и практика. – 2012. – № 5. – С. 24-31
5. Теремов, А. Интеграция содержания образования как условие целостности образовательного пространства личности школьника. Преподаватель XXI век, 1/2007.
6. Figueiredo, M. P., Gomes, H., & Rodrigues, C. (2018). Mathematical pedagogical content knowledge in early childhood education: Tales from the ‘great unknown’ in teacher education in Portugal. European Early Childhood Education Research Journal, 26(4/).